

เนื้อใน : โครงสร้างของความหมาย ตรรกะของเรื่องเล่า และอุดมการณ์ของความเป็นหญิง

ความนำ

กฤษณา อโศกสิน นับเป็นนักประพันธ์สตรีที่น่าสนใจที่สุดคนหนึ่งในยุคปัจจุบัน มองจากฝั่งของวรรณกรรมยอดเยี่ยม กฤษณาคือหนึ่งในสามของ “ราชินีแห่งนวนิยายโรมานซ์” ซึ่งประกอบด้วยนักประพันธ์อีกสองคนคือ ทมยันตี และ ว. วินิจฉัยกุล (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช, 2545 : 24) มองที่สถิติการสร้างใหม่ในรูปแบบของละครทีวีและการตอบรับจากมหาชน งานของเธอก็ถูกผลิตซ้ำหลายครั้งและแต่ละครั้งก็ได้รับความนิยมอย่างสูง มองมาที่ฝั่งของวรรณกรรมสร้างสรรค์ กฤษณาก็ยังเป็นนักประพันธ์สตรีที่ผลิตงานแนวโรมานซ์เพียงคนเดียวที่ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียนหรือรางวัลซีไรต์

ในแง่นี้จึงมีประเด็นนำพิจารณาว่าอะไรคือคุณลักษณะพิเศษอันเป็น “จุดเชื่อมต่อ” ที่ทำให้งานประพันธ์ของกฤษณาเป็นที่นิยมของทั้งสองฝั่ง

การศึกษาวิเคราะห์งานของกฤษณาส่วนใหญ่มักมุ่งประเด็นไปที่ “คุณธรรม” ในแง่เนื้อหาทางความคิดอันเป็นคุณธรรมดังกล่าวนี้ คงไม่มีใครอาจปฏิเสธได้ว่ามีอยู่จริงในงานประพันธ์ของกฤษณา แต่คุณธรรมก็คงจะไม่ใช่จุดเชื่อมต่อที่ว่านี้ ทั้งนี้เพราะงานของนักประพันธ์อื่นหรือแม้แต่ละครแนวรักระจุมกระจิมพ้อแงแงอน ตลอดจนแนวแย่งมรดกก็ไม่น่าจะมีเรื่องไหนไม่มีประเด็นการส่งเสริมคุณธรรม สมมุติฐานเบื้องต้นที่พอจะเป็นไปได้ในโจทย์นี้ น่าจะอยู่ในประเด็นที่ว่า การที่งานประพันธ์ของกฤษณาทั้งได้รับการยกย่องจากนักวรรณกรรมและเป็นที่นิยมของมหาชนนั้นเป็นเพราะงานประพันธ์ของเธอเป็นวรรณกรรมเชิงความคิด โดยเฉพาะ การมีเนื้อหาทางความคิดที่สอดคล้องกับตัวตนของผู้เสพกลุ่มใหญ่ซึ่งเป็นเพศหญิงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คืองานของกฤษณาประกอบสร้างสุนทรียะเชิงความคิดขึ้นจากอุดมการณ์ของความเป็นหญิง งานของนักประพันธ์สตรีอื่น อาทิ ทมยันตี ว. วินิจฉัยกุล จนถึงนักประพันธ์รุ่นหลังอย่างกิงฉัตร เป็นต้น แม้จะเป็นที่ชื่นชอบของนักอ่านสตรีเพราะมีส่วนประกอบของสุนทรียะแบบเพศหญิง แต่เมื่อเทียบกับกฤษณาน่าจะมีความเข้มข้นน้อยกว่าในแง่การเสนอสารทางความคิดที่ซับซ้อน แต่เมื่อเทียบกับนักประพันธ์สตรีที่นิยมสร้างงานเชิงความคิดด้วยกันอย่างกรณีของโศกสิน กฤษณาน่าจะโดดเด่นกว่าในแง่ศิลปะการสร้างตัวละครที่มีจิตของความเป็นหญิง

นวนิยายเรื่อง เนื้อใน (2538) เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของกรณีข้างต้น ขณะที่ตัวบทสร้างภาพลักษณ์เชิงคุณค่าทางความคิดด้วยการชูประเด็นว่าการทำลายมายาคติของรูปลักษณ์ภายนอกเพื่อเข้าถึงความจริงแท้ อันเป็นแนวคิดเชิงอุดมคติที่ปรากฏบ่อยครั้งในวรรณกรรมสร้างสรรค์ ผนวกกับเนื้อหาทางความคิดแนวสตรีนิยมที่ว่าด้วยการต่อต้านอำนาจปิตาธิปไตย ให้เป็นแนวคิดหลักของเรื่อง แต่ลึกลงไปภายใต้การนำเสนอแนวคิดหลักนี้ก็สื่อสารกับเพศหญิงด้วยกันในประเด็นสำนึกเชิงอำนาจและสุนทรียอารมณ์ของความเป็นหญิง ซึ่งอยู่นอกเหนือกรอบคิดเชิงอุดมคติใดๆ ชื่อเรื่องที่ทำให้ชื่อว่า “เนื้อใน” ในที่นี้จึงสื่อความหมายทั้งสองด้าน ในแง่หนึ่ง “เนื้อใน” หมายถึงความจริงและค่าแท้ที่ซ่อนอยู่ภายใน แต่อีกด้านย่อมหมายถึง “เนื้อแท้” แห่งอำนาจของความเป็นหญิง